

Április 8: Roma Világnap

A Magyarországon élő roma közösséget köszönti a romák nemzeti ünnepén a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Április 8-án, a Roma Világnapon Európa nyolc országában helyi pozitív példák bemutatásával köszöntik a cigányságot a PAIRS integrációs programban résztvevő állami és civil szervezetek. A programot vezető Magyar Máltai Szeretetszolgálat Maka István, Csoki történetét teszi közzé, aki sportolókat nevelt a monori cigánytelepen élő gyerekekből.

A Roma Kultúra Világnapján a Magyar Máltai Szeretetszolgálat az alábbi közleményt tette közzé:

A Magyarországon élő roma közösséget köszönti a romák nemzeti ünnepén a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

Április 8. a Roma Kultúra Világnapja. A világ számos országában élő roma népesség képviseletében 1971-ben Londonban ezen a napon ült össze az I. Roma Világkongresszus, amely elfogadta a cigányság nemzeti jelképeit, a zászlót és a himnuszot, valamint az Opre Roma! – Fel cigányok! jelmondatot. Április 8. azóta a 15 milliós lélekszámú roma népesség nemzeti ünnepe.

Magyarországon több mint hatszáz éves múltra tekint vissza a romákkal közös történelmünk.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat megtisztelőnek tekinti, hogy cigány közösségekkel együttműködve láthatja el küldetéséből adódó feladatait.

Az európai roma népesség többsége nyolc dél-kelet európai országban él, ezekben nemrégiben nemzetközi program indult a roma közösségek felemeléséért. A programot vezető Magyar Máltai Szeretetszolgálat abban a hitben köszönti a roma közösségeket, hogy a közös jövő érdekében tett, egymást segítő erőfeszítéseink sikeresek lesznek.

Budapest, 2014 április 8.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat az európai uniós PAIRS program vezetőjeként nyolc országban gyűjti össze a roma integráció sikeres modelljeit, a felzárkózás eredményes gyakorlatait. Április 8-án, a romák nemzeti ünnepén Albániában, Bulgáriában, Magyarországon, Olaszországban, Romániában, Szerbiában, Szlovákiában és Ukrajnában 18 állami és civil szervezet mutat be pozitív roma sorsokat honlapjain, hogy közös ügyünkre ráirányítsa a figyelmet. A Jelenlét programjával számos szegregált településen segítő, és 250 hátrányos helyzetű kistelepülésen a gyerekek esélyeiért tevékenykedő Magyar Máltai Szeretetszolgálat április 8-án arra hívja fel a figyelmet, hogy a leszakadó romák felzárkózásának támogatása mindannyiunk közös ügye.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Maka István Csoki történetét mutatja be.

Maka István (Csoki)

Hatéves koromtól kezdve állami gondoskodásban éltem. Az általános iskola után kereskedelem-marketing szakon végeztem el középfokú tanulmányaimat. Sajnos e tekintetben a tapasztalatom nem túl jó, hiszen ha csak belegondolok, hogy hány társam fejezte be sikeresen tanulmányait? Nem tudnék egyetlen egy olyan társat se mondani, aki középiskolai érettségit szerzett volna.

Szaktanársági végzettséget is nagyon kevesen szereztek. A lakóközösségben élő társaim közül egyedül csak én jutottam el a középiskola végéig.

Tanulmányaim mellett versenyszerűen fociztam különböző egyesületekben, mint például az Abony, Szolnok, Dabas, Kispeszt. Sportolói korszakomnak volt egy olyan szakasza, amely tíztől tizennyolc éves koromig tartott, és azt tartalmazta, hogy mindent egy lapra feltéve, profi sportoló szerettem volna lenni. Ennek érdekében hosszú éveken át keményen dolgoztam, amelynek meg is lett a gyümölcse.

Tizenhat évesen az NBII-ben bajnokcsapat tagja lettem. Ezt követte a válogatott meghívó: Magyarország-Lengyelország felkészülési mérkőzésre kaptam behívást. Sajnos a válogatott bő keretébe hosszú távon nem tudtam megragadni. Azonban nem sokkal később jött az újabb meghívás: bekerültem a Magyar-Roma Labdarúgó Válogatottba. Itt első állomásként a finn fővárosban, Helsinkiben kellett képviselni országunkat. Címeres mezben fellépni más nemzeti csapatok ellen, mint például Finnország, Svédország, Szenegál, Brazília... Azt hiszem, egészen kicsi korom óta erre vágytam: olyan nemzeti csapatok ellen játszani, akik a labdarúgás legsikeresebb válogatottjai közé tartoznak. Elsődleges célunkat elértük, hiszen a csoportkörből első helyen továbbjutottunk. Ahogy ilyenkor mondani szokás, „akkor jön meg igazán az ember étvágya” szeretnénk volna minél több mérkőzést megnyerni, majd döntőbe jutni. Nagyszerű csapatmunkánknak köszönhetően be is jutottunk a döntőbe, ahol Finnországot győztük le. Sikerünknek köszönhetően meghívást kaptunk Brazíliába. Nem akartam elhinni, hogy ez a hirtelen jött meghívás velem történik. Brazília!!! A braziliai tornát is megnyertük, de itt leszögezném, hogy szakmai szinten nem volt olyan erős torna, mint a helsinki mérkőzés.

Mindezek mellett hogy hirtelen Helsinki után Brazíliát is megjártam, azon gondolkodtam, vajon ezek a nemzetközi tornák milyen ajánlóleveleket tudnak biztosítani számomra? A válogatottbeli csapattársaim közül többnek ugródeszka-lehetőségként szolgált ez a nemzetközi megmérettetés, hiszen volt, aki NBII-es felnőtt csapatba került, sőt volt olyan, aki NBI-es foci csapatba szerződött, mint például a Diósgyőr, Debrecen, Budapest-Honvéd vagy Lombard Pápa. Olyan labdarúgók kerültek magasabbra jegyzett klubcsapatokba, ahol az érintett játékosok szülei vagy jobb anyagi háttérrel rendelkeztek, vagy csupán nagyon jó ajánlólevélként szolgált a szülő neve. Ilyen „falakba ütközve” azonban az én számomra sokkal nehezebb volt elérni célomat, hogy lehetőleg minél magasabb szinten űzzem a labdarúgást. Kis idő elteltével, a Csábi József irányítása alatt lévő Budapest-Honvéd „B”csapatába kerültem. Fél évet töltöttem el a kispesti alakulatnál, de sajnos semmi jelét nem láttam annak, hogy akár hosszabb távon terveznének velem.

Ezzel párhuzamosan egy érettségire épülő szakképzésen folytattam tanulmányaimat.

Sajnos a futball iránti szeretetem olykor az iskola rovására ment. A tanév elején már olyan problémák merültek fel, hogy nem folytathatom tanulmányaimat: osztályozhatatlan minősítést kaptam. Az iskolai karrierem rossz irányba fordulásának következménye az lett, hogy felszólítást kaptam a gondozóimtól, miszerint ha nem tanulok, akkor sajnos el kell hagynom a gyereketthont is. Ekkor tizenkilenc éves voltam és azon gondolkodtam, hogy mit is kezdhetnék az életemmel. Nagyon nehéz időszak volt ez a számomra, hiszen addig mindent egy lapra feltéve csak a labdarúgással foglalkoztam, és úgy tűnt, ezen a vonalon nem tudok tovább haladni. Utógondozóm, K. Mária azt javasolta, jelentkezsek főiskolára szociális munkás szakra. Én erre egy jót mosolyogtam, és azt válaszoltam neki, hogy képtelen vagyok egy főiskolát elvégezni. Azonban eltelt egy pár hónap, és közben folyton foglalkoztatott ez az egész javaslat, hogy főiskola, érelődött bennem az elhatározás. Egy nap arra jutottam, hogy képes vagyok arra, hogy egy főiskolát sikeresen elvégezzek. Megnéztem a szociális munkás szak pontos leírását, hogy mit is takar, és mire lesz jó ez a szakma. Csakis az alapján döntöttem, hogy ha már főiskolára jelentkezem, akkor olyan szakot válasszak, amely közel áll hozzám és valóban tudni fogom majd kamatoztatni, használni a megszerzett tudást.

Sportkarrierem ezen szakaszában már alacsonyabb osztályú egyesületekben szerepeltem, ahol kereseti lehetőségként huszonöt – harminc-ezer forintot kaptam. Felsőfokú tanulmányaimba belevágva kaptam egy nagyszerű lehetőséget a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatnál. Megkérdeztek, lenne-e kedvem dolgozni a Monori Gyereketthontban. Természetesen elvállaltam a felkínált gyermekfelügyelői munkakört. Még mindig állami gondozott voltam, és ugyanebben a gyermekvédelmi szakszolgálatban nevelkedtem, csak más településen. A gyerekekkel való kapcsolatam nagyszerű volt, hiszen az itt élő gyerekek többségét már rég óta ismertem. A gyermekvédelmi szakszolgálatnál eltöltött időszakban megtapasztalhattam a „másik oldalt” is. Az első hetekben elég furcsa volt azon a bizonyos „másik oldalon,” mind a felnőttekkel, mind pedig a gyerekekkel való kapcsolatot tekintve. Sok jó pillanatot élhettem meg itt a gyereketthonti időszakom során, hiszen voltak olyan pozitív élmények, amelyek sok esetben természetesnek tekinthetők. Azonban ne feledjük el azt, hogy az itt élő gyermekek többsége milyen traumatikus események után került átmeneti nevelésbe. Az idő múlásával a gyermekvédelmi területen szerzett tapasztalataim az éreztették velem, hogy gyermekfelügyelői munkakörből már

nem tudom segíteni a tényleges szakmai munkát.

Ezután a Magyar Máltai Szeretetszolgálathoz jelentkeztem. A Monori Integrációs Programban egy évig önkéntesként vállaltam segítő munkát, majd ezt követően 2011-ben kezdődött el a tényleges munkám: a Tanoda vezetője lettem. A monori cigánytelepen már nyolc éve vállal aktív szerepet Jelenlét-programunk. Az iskolába járó telepi gyerekek 90%-a halmozottan hátrányos helyzetű, ebből adódóan komoly tanulási nehézségek akadályozzák az iskolában és az életben való érvényesülésüket. Az ingerszegény környezetben felnövő gyermekek nem érik el a megfelelő fejlettséget az iskolakezdésig, ezért elég gyakran kísértük el a gyerekeket a ceglédi képességvizsgálóba. Az igen nagy számban „nem iskolaérettnak” minősített gyermekek érdekében jött létre a Biztos Kezdet Gyermekház, amelynek a lényege, hogy elősegítse a nullától öt éves korú gyermekek fejlődését, és iskolaérettség elérését.

Nagyon sokan azt a kérdést teszik fel nekem, hogy miért éppen ezt a területet választottam, pontosabban, hogy miért a cigánytelepen élő gyerekek segítésébe vágtam bele. A frappáns válaszom a következő: Ha belegondolok, hogy mit is csináljak az életben, mivel foglalkozzam, akkor magától értetődő számomra, hogy olyan területet szeretnék megtanulni, amiben hitelességet és nagy kihívást látok. Amikor pályát választottam, csak az alapján döntöttem, hogy miben tudok tényleges és sikeres munkát vállalni és végezni. Állami gondozottként társaim hasonló környezetből vagy éppen ugyanonnan, a cigánytelepről kerültek be átmeneti nevelésbe. Amikor először léptem be a monori cigánytelepre, akkor pontosan egy olyan telepi lakosra lettem figyelmes, akivel együtt voltunk nevelőotthonban. Ekkor a következő párbeszéd zajlott le köztünk:

- „Szeva Csoki, te hogyhogy itt?
- Itt fogok dolgozni!
- Akkor üdvözöllek köztünk, tesó!”

Ezzel sok mindent elmondott nekem. Könnyen befogadtak a telepre, és azt hiszem, hogy a hitelességemnek köszönhetően tudok jó kapcsolatokat teremteni mind a szülőkkel, mind a gyerekekkel.

A másik kérdés, amelyet gyakran tesznek föl nekem: „Hogy tudsz ilyen jól bánni a gyerekekkel, és hogy tudod rávenni arra őket, hogy azt csinálják, amit kérsz?” A gyerekekhez le kell hajolni, ahhoz a szinthez, ahol a gyerek az adott pillanatban van, és úgy kell felemelni, hogy lehetőleg ne sérüljön. Vele együtt megoldani a problémákat és nem a feje felett határozni erről. Mindez azt is jelenti, hogy a gyermekekhez először nem értelmileg, hanem érzelmileg kell közelíteni, hogy a kialakult bizalomra építve értelmileg is tudjuk őket segíteni.

Ennek a mindennapos segítésnek színtere a Tanoda. A tanoda program a cigány gyermekek fejlesztésére, felzárkóztatására jött létre. A Tanodai program a gyerekek iskolai sikerét segíti elő. A Tanoda nem pótolja az iskolát, csak a háttérből segíti azt, hogy az ide járó gyerekeknek javuljon a tanulmányi eredménye. Ennek érdekében tanulássegítéssel és tartalmas szabadidős programok szervezésével fejlesztjük a telepi gyerekeket. A Tanodába járó gyermekek száma átlagosan huszonöt-harminc fő, ennyien jönnek napi rendszerességgel. Javarészt a helyi Kossuth Lajos Általános Iskola tanulóiból tevődnek össze. Mielőtt a Tanoda működött volna, a sikertelen tanévet záró telepi gyermekek száma meghaladta a huszonöt főt. A 2010/2011-es tanévben ez a szám lecsökkent tizenhárom főre, és közülük tizenegyen sikeresen átmentek az augusztusi javítóvizsgán, így csak két gyereknek kellett évet ismételnie. Egy év elteltével, a 2011/2012-es tanévben az év végén bukottak száma tíz főre apadt, amelyből nyolc gyermek sikeres javítóvizsgát tett, így megint csak két évismétlőnk maradt. Ezek a statisztikák egyértelműen csökkenő tendenciát mutatnak. Célunk, hogy minél kevesebben legyenek azok a tanulók, akik sikertelen tanévet zárnak.

A rendszerességen alapuló kapcsolattartás az iskolával és gyerekekkel azt a tapasztalatot eredményezte, hogy a mindennapos tanulószoba mellett szükségük lenne még olyan szabadidős tevékenységre is, amely tovább segíti a tanulásképességüket és hasznos időtöltést jelent. A fiúk esetében nem volt túl nehéz kitalálni, mi lenne az a közös foglalkozás, amihez kedvük van, hiszen nap mint nap láttam, hogy a gyerekek kergetik a focilabdát. Heti rendszerességgel elkezdtük a focidzéseket. Kezdetben egy tizenöt-tizenhat éves korosztályból álló csapat igényelte az edzéseket. Az edzések pozitív élményének híre nagyon gyorsan elterjedt, és napról napra azt vettem észre, hogy egyre többen jönnek focizni. Még olyan kisfiú is akadt, aki még csak öt-hat éves volt, de annyit tudott mondani hogy „Csoki, engem is vigyél edzésre, mert nagyon jó focizok!”

Az iskolából is azt hallom, hogy a gyerekeknek semmi más nem jár a fejükben, mint a foci. Szilveszter, aki a csapatom tagja, az órák közötti szünetekben rendszerint kilövi az iskolai ablakokat a labdával. Viccesen azért megjegyezném, hogy sokkal inkább focizzon a szünetekben, mint hogy ellógjon az alatt a tíz perces szünet alatt. Lehet, hogy túlzott foci-őrületnek hangzik, de ha azt veszem alapul, hogy jelen pillanatban a gyerekek többsége unatkozik és az unalom következménye a deviáns magatartási forma, akkor inkább megszállott focistákat nevelek a telepi fiatalokból.

Egyik nap a helyi speciális iskola tanárnője megállított az utcán, és a következőket mondta: „Nagyon pozitív hatást gyakorol a sportolás az ide járó gyerekekre nézve! Más a megjelenésük, és ami legfontosabb: az, aki ezidáig testnevelés órán hiányos felszerelése miatt kapott egyest, most már ő is hoz tesiccuccot magával, és már nincsenek vele ilyen jellegű problémáink.” Ez is volt a tervem az edzések megvalósításával, hiszen azt tapasztaltam, hogy sok gyerek nem szereti a tesiórákat. Az edzések meghozták a kívánt eredményt viszonylag hamar; hála a futballnak, javul a gyerekek magatartása, hozzáállása. Mára már nem fociedzésről, hanem sokkal inkább foci-programról beszélhetünk, hiszen jelenleg négy korosztállyal működünk. Ez azt jelenti, hogy most már minden korosztály számára adott a rendszeres szabadidős sportfoglalkoztatás, ami még inkább segíti a gyerekek iskolai sikerességét, előmenetelét.